

LANGENDONCK, Prosper van, letterkundige (Brussel 15 maart 1862 - Brussel 7 november 1920). Volgde de lessen aan het St.-Louisinstituut, waar hij zijn oude humaniora voltooide en zich in 1880 liet inschrijven in de faculteit der letteren en wijsbegeerte. Na één jaar moest hij zijn nochtans succesvolle studie opgeven om na het overlijden van zijn moeder zijn blind wordende vader bij te staan in de zorg voor het onderhoud van het gezin. Hij werd bediende en ambtenaar, eerst bij een particuliere onderneming, daarna door bemidde-

ling van Victor dela Montagne bij het ministerie van justitie. Van 1899 tot 1919 was hij verbonden aan de vertaaldienst van de Kamer van Volksvertegenwoordigers, waar hij de collega werd van Toussaint van Boelaere. Hij werd er voortijdig op pensioen gesteld, deels vanwege zijn vriendschappelijke betrekkingen met de Duitse dichter en Gezellevertaler Rudolf Schröder, die tijdens de Eerste Wereldoorlog te Brussel als officier deel uitmaakte van het bezettingsleger, deels vanwege zijn sterk ondermijnde en door krankzinnigheid bedreigde psychische toestand.

De periode van 1882 tot 1900 was de actiefste van zijn leven. Ondanks zijn zwakke gezondheid, zijn gering psychisch weerstandsvermogen en de bijzonder remmende werking van zijn familiale omstandigheden wilde Van Langendonck door een totale inzet bijdragen tot de heropleving van het Vlaamse volk, waarmee hij zich door zijn afkomst sterk verbonden voelde. Hoewel hij zich politiek lang niet onbetuigd liet – hij behoorde tot de kring der stichters en propagandisten van de Vlaamsche Volkspartij en van de in 1889 te Brussel opgerichte Vlaamsche Bond –, was zijn invloed overwegend literair.

In 1882 werd hij lid van De Distel, een Vlaams kunstminnend genootschap te Brussel, dat hij mee hielp reorganiseren en waarvan hij de nieuwe statuten opstelde. Hij nam er herhaalde malen het voorzitterschap waar en bleef er tot 1908 toe stelselmatig de vernieuwing van de Vlaamse letterkunde bewerken. Door zijn bezonnen en intelligent optreden verwierf hij groot respect bij de jongste leden, onder wie de strijdlustige August Vermeylen, met wie hij samen met E. de Bom en in mindere mate met C. Buysse, in 1893 Van Nu en Straks oprichtte. Hoewel hij zich weinig op de voorgrond drong, was zijn invloed op de revolutionaire en anarchistisch gezinde Van-Nu-en-Straks-jongeren aanzienlijk. Hij behoedde hen voor een al te ver gaand individualisme en wees hun de weg naar een doorleefde gemeenschapskunst die, gebruik makend van de grote geestesstromingen in het buitenland, het eigen volk moest verheffen tot een hogere zelfbewustheid en een dieper expressievermogen. Het was trouwens ook dank zij het inzicht van Van Langendonck, dat de Van-Nu-en-Straks-beweging aansluiting zocht bij de Westvlaamse traditie van Gezelle, Verriest en Rodenbach, bij wie de synthese van individu en gemeenschap, poëzie en leven, esthetiek en ethiek, reeds aanwezig was.

Het oeuvre van Van Langendonck, die ook aan zichzelf hoge eisen stelde, is vrij beperkt. Behalve enkele geruchtmakende opstellen, zoals De Vlaamsche Parnassus (Nederlandsche Dicht- en Kunst-halle, 1888) en De Herleving der Vlaamsche Poëzij (Van Nu en Straks, 1894), waarmee hij de baanbreker werd voor een nieuwe literaire kritiek in Vlaanderen, liet hij slechts één verzenbundel na, waarin hij de tragiek van zijn bestaan op intense wijze onder woorden bracht. Hij wordt daarom vaak de „poète maudit” van de Vlaamse letterkunde genoemd en tussen Gezelle en Van de Woestijne in als de enige dichter van formaat beschouwd.

WERKEN: *Verzen* (1900); - *Verzen* (met inleiding van J. Boonen, 1918); - *Werk* (met inleiding van A. Vermeylen, 1926); - *Gedichten* (verzameld en ingeleid door A. Westerlinck, 1962).

LITERATUUR: L. Sourie, *Prosper van Langendonck* (1942); - L. Sourie, *Prosper van Langendonck, 1862-1962* (1962); - A. Westerlinck, *Prosper van Langendonck, diagnose van een ongeheelijke ziel* (1946); - G. Schmook, *Prosper van Langendonck en zijn verhouding tot „De Distel” (19. VIII. 1882 - 8. II. 1908)* in *Verlagen en Mededelingen van de Kon. Vl. Academie voor Taal- en Letterkunde* (augustus-oktober 1957, p. 439-537); - G. Schmook, *Prosper van Langendonckiana. Enige aanvullingen op „Prosper van Langendonck en zijn verhouding tot „De Distel” (19. VIII. 1882 - 8. II. 1908)*, in *Verlagen en Mededelingen van de Kon. Vl. Academie voor Taal- en Letterkunde* (maart-april 1959, p. 167-183); - G. Schmook, *Prosper van Langendonck*, in *Monografieën over Vlaamse Letterkunde* (1967).

LAETITIA JANSSEUNE